

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Quinquagesimum Sextum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

vt lucretur donationem propter nuptias sibi factam à marito, vt in cap. 1. vt lite non contesta. & vt in cap. plerique de donat. int. vir. & vxor. & ibi Abb. conclusio est, quod agendo criminaliter non interuenit Procurator, secus si ciuilitur.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex in causa matrimoniali prouidere debet, vt ille qui constituit procuratorem plena libertate gaudeat.
- 2 Qui vult agere, vel respondere non debet esse in alterius potestate, sed libertatem habere debet.
- 3 Detentus iniuriosè cum violentia sub potestate detentoris dicitur.
- 4 Agens cum detentore potest deinde allegare metum, & actum per actionem quod metus causa rescindere.
- 5 Iudicis officium est prouidere partibus locum tutum, vt libertate gaudeant.
- 6 Qui in terretorio aduersarij est, non dicitur esse in libertate sua.
- 7 Contractus carcerati an valeat licet esset custoditus à familia?
- 8 Filia quæ contraxit matrimonium inuito patre, possit eum cogere ad eam dotandam?
- 9 Pater non obligatur ad dotandam filiam, sed iudicis officio compellitur.
- 10 Pater compellitur officio Iudicis alere filium.
- 11 Filius habens vnde se alat commodè cessat actio compellendi patrem.
- 12 Filia si absque dote nubet marito eam alere honorificè tenetur.
- 13 Filia non excluditur à bonis paternis, saltem legitimam habet.
- 14 In causa matrimoniali pater constituit Procuratorem pro filio.

Quinquagesimum Sextum Priuilegium.

1 CCLESIA habet hoc priuilegium, ¶ quod Iudex in causa matrimoniali prouidere debet, vt ille qui constituit Procuratorem plena libertate gaudeat, vt si quædam nob. mulier habens filium contraxit cum alio ciue nomine ipsius filie, sponsalia ipsis filiis scientibus, arra forsitan hinc & inde apposita, quia illa nob. forsitan nolebat perficere, quod

- quod conuenerat cum dicto ciue. Idem ciuis detinebat eam sub potestate sua, & cum hoc Papa audiisset, mandauit d. ciui quatenus nobilem restituat pristinae libertati, & ipsam reduci faciat in loco tuto, ut ibi existens libera Procuratorem liberè ordinare valeat, qui coram Papa iustitiam suam prosequatur. Et ipse idem ciuis super sponsalibus, quæ dicuntur contracta inter filiam suam, & filium d. nobilis, Procuratorem idoneum ad præsentiam Papæ transmittat, & plenam potestatem habeat ad agendum, & ad defendendum, cap. accedens de procur. Ratio autem ut quilibet eorum constituat Procuratorem fuit, ut iura sua vnusquisque producat, ut iustitiæ locus esse possit. Ideo considerandum venit, quod qui vult agere, vel respondere, non debet esse in alterius potestate, sed libertatem habere debet, si illa nobilis detineretur, iuribus suis uti non posset, & ita iustitia locum non haberet, quare mandauit Papa, ut à potestate liberetur, & restituta in libertate Procuratorem constituat, & idem faciat ciuis prætendens extare sponsalia inter natam suam, & filium dictæ nobilis, & mittat eum cum plena potestate ad præsentiam Papæ. Hinc percipitur, quod detentus iniuriosè, & cum violentia, sub potestate detentoris dicitur; † Vnde si aliquid cum dicto detentore agit, potest deinde metum allegare, & actum illum per actionem, quod metus causa rescindere, ut habetur in l. qui carcerem, ff. quod met. eam idcirco ne iudicium iudicis sit frustratorium, quod euenire potest, si metus allegaretur † Iudici incumbit officium, partibus prouidere de loco tuto, ut plena libertate gaudeant. Sed vtrum quis dicitur restitutus in libertate, si is qui erat obligatus restituere eum in libertate, simpliciter relaxauit in suo terretorio? R. Non dicitur liberatus nisi extra terretorium adducere faciat, ad locum ubi in tuto morari possit. † Nam dum est in terretorio aduersarij, non dicitur esse in libertate sua, cum de facili retineri possit, argumento cap. si. de rest. spol. & in l. liberationis cum l. sequenti. ff. de verb. signif. nam ibi dicitur, quod non intelligitur relaxatus a vinculis, qui à familia custoditur. Vnde si quis carceratus contrahere vult, extrahitur de carceribus, sed a familia custoditur, non dicitur liberatus, d. l. liberationis. † Sed an contractus incarcerationi valeat, licet esset custoditus extra carcerem? Tum eius contractus valet, quando contractus tendit ad utilitatem carcerati, 8 Guid. Pap. decis. 254. † Vtrum filia quæ contraxit matrimonium inuito patre, possit eum cogere ad eam dotandam, dummodo sibi idoneum elegerit? Et videtur dicendum quod sic, per duas notabiles

biles glossas semper memoria tenendas, quarum vna est 32. q. 2. capitu. si. & alia in capitu. vlt. 26. q. 1. & huic iuri Canonico statuer, vt not. Abb. in capitu. 1. de spons. impub. & licet hac fuerit opinio Docto. tamen de mente Bar. in l. obligamur. ff. de action. & obliga. & in autem re quæ C. communia de leg. ibi distinguitur. Quod aut filia nupsit promissa dote, & tunc opinio Canonistarum habet locum: Aut simpliciter nupsit nulla promissa dote, & tunc cogere patrem ad eam dotandam non potest. Ratio est, quod pater non obligatur ad dotandam filiam, sed iudicis officio compelli ad dotandum, vt filia possit nubere, & vt in l. qui liberos. ff. de ritu nup. & in l. si. C. de dot. promiss. Sed quando filia iam nupta est sine dote, cessat ratio compellendi patrem. Idem in alimentis prestandis, nam iudicis officio compellitur alere filium, l. si quis a liberis. ff. de lib. agnosc. tamen, Si filius aliunde potest sibi commodè querere alimenta, cessat actio compellendi patrem, vt d. l. si quis. Sed si filia absque dote nuberet, maritus eam alere tenetur honorificè de suo, vt aleret filiam, vt in Auth. quibus mod. nat. effi. leg. 3. pen. Innoc. in cap. per vestras de donat. inter virum, & vxorem. Non propterea filia excluditur a bonis paternis, sed post mortem patris succedere debet, & saltem legitimam habere, quemadmodum masculi, vt in l. maximum vitium. C. de liber. præter. & in authen. de hæred. quæ ab inter def. & si statuto caueretur, quod filia dotata, non succedat non haberet locum in filia, quæ sine dote nupsisset inuito patre. In causa igitur matrimoniali, pater pro filio constituit Procuratorem, quæ causa est spiritualis, nec contradicit, capitu. ex parte de restitu. Spolia. quia illa minor non habebat aliquem, in cuius potestate esset, & hoc verum intelligitur in filiis fami. minoribus 20. annis, nam si sunt maiores ad castrensia, & Ecclesiastica, & spiritualia forte posset dici, quod non requiritur auctoritas patris, in cuius potestate existit, nec prælati, l. 1. §. vlt. & l. sequenti. ff. ad Macedon. & hæc vera sunt in patribus, & filiis familias, vt ergo de sponsalibus ratio audiatur, cuius qui detinet in potestate nobilem illam eam dimittere debet in loco tuto, vt valeat Procuratorem eligere, qui iura sua proponat, & idem cuius constituat Procuratorem ad agendum, & respondendum, cum plena potestate, ut locus iustitiæ sit.

S V M M A R I V M.

- 1 Religiosi habent syndicum defendentem causas Monasterij cum salario.
- 2 Syndici officium est remouere Monachos à forensibus litigijs.
- 3 Anima est cunctis rebus de mundo anteponenda.
- 4 Prælatus debet remunerare illos quorum opera, & industria Ecclesia recipit incrementum.
- 5 Papa ex humilitate appellat se nudum seruum Dei, sed seruum seruorum Dei.
- 6 Papa ut iudex supplet ea quæ concernunt publicam utilitatem.
- 7 Mercenarius est dignus mercede sua.
- 8 Molestia litigiosa deniat Monachos à diuinis.
- 9 In venditione rerum ipsius vniuersitatis debent exprimi nomina singulorum qui interfuerunt in vniuersitate.

Quinquagesimum Septimum Pr iuilegium.

- 1 **E**CCLESIA Alio priuilegio gaudet, † quòd religiosi habere debent syndicum, causas Monasterij defendentem, & si oportuerit cum constitutione salarii hoc motu proprio Papa fecit † ad cuius officium pertinet Monachos remouere à forensibus litigijs, & eo modo eidem incumbit, qualiter eorum negocia debeant ordinari. Vnde mandauit subdiacono, vt cū quodam Fausto loqueretur, & quòd ei salarium constituat de bonis Monasterij, constituens syndicum siue Procuratorem generalem ad omnia negocia Monasterij procuranda in iudicio, cap. 1. de synd. quare hoc motu proprio fecerit Papa, quia à litigijs Monachi discedant, & diuinis intendant, & si Monasterium dānum patiatur pro constituto salario, expedit, vt modicum damnum sustineant, vt à litigijs desistāt, magis enim luçantur se se à vexatione litigiorum liberare, quàm salarium & si magnum soluerent, cum magis diuinis operam dāt,
- 3 & † Cum anima cunctis rebus de mundo anteponatur. l. sanctimus. C. de sacrosanct ecclesi. Hic considerandum venit, an quis syndicatam Ecclesiæ acceptare teneatur præsertim sine salario, sed an licitè salarium accipere potest pro administratione rerum Ecclesiasticarum? Et videtur dicendum, quòd sic, † quia Prælatus debet remunerare illos, quorum opera, & industria Ecclesia recipit incrementum, tex. in capitu. quicumque suffragio